

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**AntiLutherus Judoci Clichtouei Neoportuensis. Doctoris
Theologi, Academiae Parrhisie[n]sis**

Clicthove, Josse

[Köln], 1525

VD16 C 4189

Ecc[es]i[a]e antistites & rectores, tra[n]sgressoribus ecc[es]iasticar[um]
legu[m] recte in terminari mortalis culpæ ac da[m]nationis ætern[a]e
reatum XVI.

urn:nbn:de:hbz:466:1-36183

LIBER PRIMVS

ma ipsorū cōstitutione. Neq; penitus humana, censenda sunt aut nominanda id genus praecepta: quod nō solo humano ingenio aut solertia nituntur, nec à sola rectae rationis luce uigorem suū accipiunt. Sed in altiore constituta gradu: ex diuinæ paginæ fonte deductitia sunt, suamq; primā sortiūtur originē. Proinde cū diuinis praeceptis propemodū cōspirant: magnāq; ad illa habent affinitatē. Sin uero praecepta illa ab hominibus cōstituta ecclesiasticarūq; magistris, nihil facerent ad cōmodiorem praeceptorū dei executionē aut faciliore euangelij obseruationē, sed essent ad morū honestatē Christianorumq; salutē minus pertinentia, parūq; aut nihil conducentia: ad illa solū obligarent homines ut homines, non de^o in eis, neq; de^o iussit talia institui. Neq; possent p̄positi ecclesiarum ad talia agenda constringere subditos eo uinculo, quod illorū transgressio efficeret quēpiā peccato criminali obnoxium: sed solum sub cōminatione alicuius pcenae temporalis aut corporalis. Verum nulla fere talia inueniuntur praecepta: aut ex traditione apostolorum, aut ex sacrosanctis synodis, aut consuetudine antiq; ecclesiae, introducta. ut constat, singula huiusmodi percurrēti. Ad mittendū est nihilominus, quod non possunt ipsi ecclesiarum p̄sules quaecūq; sua statuta sine delectu & discrimine constituere sub illa districtione: quod transgredientes ea, protinus incurrāt aeternae mortis damnationē. sed aliqua, & aliqua non: secundū materiae subiectae qualitātē & cōditionem.

¶ Ecclesiae antistites ac rectores: transgressoribus ecclesiasticarum legum recte interminari mortalis culpae & damnationis aeternae reatum. Cap. XVI.

Sapient. 11.
1. Regū. 2.
Psal. 83.

1. Regum, 2.

Septima aduersariorū obiectio. Solus dominus deus habet uitae & mortis imperiū: solus uiuificat & mortificat, glorificat & cōdemnat. solus item gratiam dat & gloriam, aufertq; & subtrahit collatā homini gratiam: cū quis peccat, solus deniq; deducit ad inferos & reducit. Nō igitur ecclesia cōciliumq; generale aut summoꝝ p̄sulum quisquā, habet potestatē obligādi homines ad quippiā agendum tam rigida astrictione: quod transgrediētes id, incurrāt mortiferum crimen aut eternam mortē. Alioquin uēdicarēt sibi huiusmodi legum cōditores: quod solius dei est propriū. Id ipsum autē: magna

magnæ esset arrogantia: atq; insolentia. ¶ **R**esponso. Tribuendū **II**
 est hanc obiectantibus ratione: quicquid in ea assumptū est, infici-
 andum uero & abnegandū: quod cōcluditur. Quoniā sacrosanctæ
 synodi & supremi ecclesiarum pastores, eā definiētes pœnā trā-
 gressoribus suorū statutorū: neq; gratiā eis auferunt neq; gloriā. sed
 soli illi subditi tanto se afficiūt incōmodo: qui sponte sua præuari-
 cantur ecclesiastica præcepta, quæ deberent seruari. Neq; etiā illi
 legum ecclesiasticarū latores: aut mortificant aliquē aut condēnāt,
 aut deducunt ad inferos. q̄ nimmo elaborāt pro uiribus & adhibēt
 operam: ut eos à morte, à damnatione, ab inferis eripiant, illa cōsti-
 tuentes decreta, per quæ ab omnibus hūc malis liberentur, si ue-
 lint. Soli autē illi, qui suo indulgentes animo & euntes post suas cō-
 cupiscētias: p̄ ueritate sua uiolant huiusmodi sancta ecclesiæ man-
 data, quæ deberent studiose implere, sicut & possent si uellent: ipsi
 sibi sunt authores mortalis culpæ & damnationis perpetuæ. Non
 enim eo ipso q̄ ecclesiastici præsulēs & synodaliū confessuum pa-
 tres definiūt huiusmodi pœnā transgressoribus irrogandā, utpote
 q̄ letiferi criminis contrahēt labem & æternæ mortis reatū: censē-
 di sunt eos aut in letale crimē detrudere, aut in lacū dānatiōis æter-
 næ demergere. Quandoquidē hæc tam grauis pœnæ determina-
 tio & denunciatio: non fit ut quis eam incurrat, neq; quēpiam adi-
 git ad eam subeundam. sed potissimū ea fit: ut grauitate tantæ pœ-
 næ absterreantur homines à transgressione præceptorū ecclesiæ.
 Alioqui & beatus Paul⁹ insimulandus esset insolētiæ, q̄ denūcia-
 uerit in suis epistolis non semel: furibus, rapacibus, fornicatoribus,
 immundis, maledicis, & id genus peccatoribus: ipsos regnū dei nō
 possessuros. Sed quis in tantam erumpere auderet blasphemiam? **1. Corin. 5.**
 aut asserere: q̄ illis uerbis apostolus mortificaret aliquos aut con- **Eph. 5.**
 dēnaret, aut deturbaret ad inferos? Nihil certe magis id faciunt
 orthodoxi patres: in suis ecclesiasticis cōstitutionibus. ¶ **Q**uod siq; **III**
 causetur beatum Paulum nō primo illis suis uerbis decernere hu-
 iusmodi pœnam trāsgressoribus diuinæ legis, neq; ex se ipso: sed de-
 nūciare tātum illam ihs ad quos scribit, longo ante tēpore à deo de-
 terminatam & decretam. In ecclesiasticarum autem cōstitutionū
 latoribus ac ecclesiarum prælatis secus euenire: quod pœnam hi
 designēt, nūquam ante illis legibus assignatam. protinus illi satisfi-
 ci faciendū

LIBER PRIMVS

faciendum est, etiam patres ipsos ecclesiasticos non ex seipsis neque suo sensu huiusmodi poenam suis sanctionibus apponere: sed deo auctore ac suggerente, cuius magisterio, sicut regulas & leges ecclesiasticas condiderunt: ita eiusdem autoritate moniti, tales de finierunt poenas illarum legum transgressoribus. **V**t non solum ipsa statuta, sed & transgressionis eorum poenae: etiam ex deo sint. & totum in illis ordinationibus sit opus dei tanquam praecipui auctoris. **A**dde quod diuina lege multis in locis cautum est: inobedientiam in deum inferre mortiferam animae noxam, aeternaeque mortis reum hominem reddere. **E**x qua declaratione diuinitus facta & generatim, deducitur recte consequio & haec ueritas: transgressionem mandatorum ecclesiae ingerere labem animae letiferam, & addicere hominem perpetuae damnationi, quod huiusmodi transgressio, sit inobedientia in matrem ecclesiam & patres eius rectores: & demum inobedientia in deum. **C**onstat igitur, huiusmodi designationem poenae in ecclesiasticis legibus factam: pedere etiam ex diuina lege. & ex determinatione poenae per hanc explicata. **¶** **O**ctaua obiectio. **I**udex & potestate superior non potest nisi illa imperare: quae potest ipse discernere & cognoscere. **Q**uae uero eius fugiunt notionem & scientiam: quomodo a suis subditis recte exiget, aut pro illorum praetermissione poenam deposcet. **A**t qui solus deus, actus internos discernit & intuetur: quibus praecipue gloria uel supplicium aeternum debetur. **A**ctus autem extrinseci: ab illis actibus internis boni uel mali iudicantur. **E**rgo non potest ecclesia actus intrinsecos agendos alicui imponere: cum illos non cognoscat nec discetnat. **Q**uare etiam non potest ipsa decernere poenarum suorum praecipitorum: reatum culpae mortalis aut damnationem aeternam, cum huiusmodi poena potissimum dependeat ex malitia actuum interiorum: in quos ecclesiastica potestas nullum habet ius & auctoritatem. **¶** **R**esponso. **A**dmittendum est: quicquid haec assumit ratiocinatio. **C**um ea tamen quae seculo loco affertur propositione, & haec est tribuenda: quod non solis actibus internis gloria & supplicium debetur, sed etiam externis, quoniam & hi, a domino praecipiti sunt, qui de bonorum sunt genere: mali uero prohibiti, ex decalogo praecipitorum dei. **Q**uales sunt, eleemosynarum erogationes, ieiunia, orationes, & earum actionum bonarum in exteriora prodeuntium oppositae transgressionis, sicut & praecipitorum

nes

Gene. 3.
1. Regum. 2.

III

V

nes mādatorum dei, siue affirmatiōe siue negatiōe expressorum: quæ haud dubie pœnam deposcūt. Vnde & uicesimū quintum **Mat. 25** Matthæi caput (ut interim alios scripturæ locos pene innumeros subiceam^o) manifeste prodit: ihs qui misericordiæ opera proximis impēderint, designādum immortale prāmium, illis uero qui ea neglexerint: perenne suppliciū. Porro ecclesia ipsa et præcipui eius pastores, sicut interiores hominū actus in suo foro exteriori nō discernūt: ita nec suis legibus aut regulis ad eos primū & præsertim astringūt, neq; etiam de illis agēdis præcipue sanctiōes statuūt. Nihilosecū^o ex opposito, sicut exteriores hominū opatiōes haud magno negotio discernūt: ita de illis exercēdis leges recte statuunt, & legū illarum transgressoribus haud iniuste pœnas definiūt. Nēpe transgressiones illæ, non nisi ex prauis actionibus internis prodire possunt: perinde atq; noxi^o fructus semper ex mala progignit arbore. & exinde cōiuncuntur huiusmodi operationes externæ eē improbæ: qm̄ recte positæ legibus sunt aduersæ, atq; p̄inde dignæ pœnis illis: quæ per legum positiones sunt definitæ. ¶ **Nona ob-** VI. **iectio.** In sacris eloquijs sunt multa consilia, monita, exhortationes & comminationes: quibus nequaquā intendit nos deus astringere per mortis æternæ interminationem. Quinimmo & in diuinis præceptis, benigna interpretatio locum habet: neq; qualibet eorum prætergressio, cenferi debet letale crimē. Aliud enim peccatū est (ut egregie sentit præclarus uir, Ioānes Gerson) pleno ac delibera **Ioannes** to cōsensu in legem diuinam impingere, aliud uero: ex surreptiōe **Gerson** & imperfecto consensu, pedem in illam offendere. Ergo & ecclesia ipsa in suis synodis ac determinationibus cōciliorum atq; statutis: aliqua debet pponere ut cōsilia & monita, & nō passim omnia ut præcepta, sub comminatione incurrēdi mortale peccatū. Similiter & ipsa ecclesia ut mater pietissima in filios suos: in suis præceptis uti debet benigna interpretatiōe & moderata, neq; omnes delinquētes in illa, decernere obnoxios esse mortali culpæ: sed habere rationem fragilitatis humanæ, plerūq; ex infirmitate aut ignorantia peccantis. ¶ **Responsio.** Admittēdū est, quicquid in hac ratiocinatiōe & assumitur & cōcluditur: quoniam nihil in ea dictum deuiat à uero, neq; ihs quæ ante sunt allata repugnat. Nēpe etiā ecclesia, multa proponit agenda ut consilia & exhortationes: quo

LIBER PRIMVS

rum omissionibus nullam decernit poenā. quemadmodū libera ieiunia, & ex deuotione arbitraria uolentiū ea obseruare in aliquorum festorum solennium uigilijs: & liberam sanctæ eucharistiæ susceptionem in celebrioribus anni solennitatibus. quam qui prætermittit: non incurrit idcirco peccati labem. Neq; intēdit ecclesia sancta obligare filios suos ad aliquid sub interminatione incurrēdi criminale peccatū aut mortis æternæ reatum: nisi in eis præceptis in quibus illam exprimit poenā ac aperte annectit, aut saltē in quibus uerbum præcipiendi aut tantundē ualens explicat. **V**t itidē ipsa mater nostra clementissima in suis præceptis eadem benigna moderatione: quam dicit uenerabilis cancellarius Parisiēsis esse obseruandam in diuinis mandatis. Non enim intelligit ipsa obstrictos esse ad poenā designatā, suorum præceptorū transgressores: nisi eos qui pleno atq; electione prodeunt consensu atq; ex certa malitia, ea præuaricantur: aut ex ignorantia crassa siue affectata, aut ex uehementi cupiditate, cui (ut debet) animus nō resistit, aut alio quouis modo: quo etiā in diuinis præceptis uiolandis est transgressio mortale culpā ingerens animæ & ad æternæ dānationis detrudens barathrum.

¶ Concilia generalia, ab errore noxio prorsus esse aliena eademq; recte in suis canonibus poenam transgressoribus inducere. Cap. XVII.

I.

Decima obiectio. Concilia generalia ecclesiæ saltē aliqua, multis sunt suspecta: atq; in dubiū trahunt an in spiritu sancto fuerint legitime cōgregata, q̄a quæ dā (ut nonnulli cōtendunt) errauerunt in suis statutis ac sanctionibus. **I**nsuper dubiū etiam est an spiritus sanctus illis concilioꝝ institutis intendat homines tam districte obligare: ut ea præuaricantes æternā incurrant mortem. quod non est credendum: nisi euidenter & manifeste illud suū beneplacitum demonstret. **Q**uod si non reuelet spiritus sanctus illā esse suā intentionē ac uoluntatē: id argumentū est non inualidū, q̄ non proponit obligare per illa decreta homines ad æternæ dānationis poenam ob transgressionē: sed duntaxat ad aliquā poenā temporale. **I**nualida sunt igit̄ concilioꝝ statuta: quantū ad uim illam obligatoriā. ¶ **R**esponso. Bene affectis in deū & sanctā ecclesiam nequaquā suspecta sunt ipsa concilia uniuersalia, sed ijs tantum: qui schismata suscitare student,

II.